

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι νέοι θα βρουν τη λύση

Οι νέες ρυθμίσεις δεν είναι ούτε τόσο νέες ούτε και γίνονται εξαιτίας και μόνον της οικονομικής κρίσης. Από το 1990 μέχρι σήμερα συνεχώς υπήρχαν προτάσεις για ελαστικότερες σχέσεις εργασίας και για λιγότερη κοινωνική ασφάλιση με σκοπό τη μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας μέσα στην Ε.Ε. Αυτό που καθιστά διαφορετική την κατάσταση σήμερα είναι η ανάγκη για τη διάσωση της οικονομίας της χώρας (πρωτίστως του εγχώριου τραπεζικού συστήματος) εν όψει πτώχευσης.

Ωστόσο, όταν τίθεται το ζήτημα πτώχευσης και κατάρρευσης ενός συγκεκριμένου μοντέλου λειτουργίας της οικονομίας δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι αγορές και η οικονομία αφορούν έμψυχα όντα.

Η εκπαίδευση, οι εργασιακές σχέσεις και τα εργασιακά δικαιώματα, οι κοινωνικές ελευθερίες καθώς και οι δημόσιες παροχές καθίστανται πλέον καθαρά ατομική υπόθεση. Κατά συνέπεια, καλλιεργείται η συνείδηση ότι χρειάζεται γερή προετοιμασία από το λύκειο για την απόκτηση απολυτηρίου και πρόσβασης στο πανεπιστήμιο. Ύστερα, αν επιτευχθεί ο πρώτος στόχος, η είσοδος σε ένα ΑΕΙ δηλαδή, ο στόχος σε αυτό είναι απλώς η απόκτηση του πολυπόθητου χαρτιού και όχι μια ουσιαστική μόρφωση. Μετά, ακολουθεί ο αγώνας της εργασιακής εξασφάλισης είτε με μέσον στο δημόσιο ή με αξιοκρατικές προσπάθειες είτε με κινήσι στον ιδιωτικό τομέα. Όλα αυτά, βέβαια, για τους κατόχους πολλών προσόντων άξιων για την παροχή εργασίας από τους εργοδότες. Οι υπόλοιποι στην αναζήτηση είτε σε τεχνικές εργασίες είτε για δημιουργία ατομικών επιχειρήσεων.

Όμως, αυτό που καθιστά ακόμα πιο βάρβαρη τη ζωή ενός νέου σήμερα είναι πως όλα τα παραπάνω θα γίνονται με πιο σκληρά μέσα και η επιβίωση καθίσταται πιο ατομική υπόθεση μιας και, στην εποχή της κρίσης και της «διάσωσης» της χώρας, τα λεφτά και οι παροχές είναι πολύτιμα και δεν δίνονται όπου και όπως να ναι. Σήμερα, πλέον, το ζητούμενο καλό επίπεδο ζωής πέφτει στην απλή αναζήτηση εργασίας (σε ένα πλαίσιο υπερπροσφοράς με τις ευλογίες της Ανταγωνιστικότητας) με τόση μισθοδοσία και παροχές όσες είναι αναγκαίες και απαραίτητες για την απλή επιβίωση και συνέχιση λειτουργίας της οικονομίας, μεγιστοποιώντας τα κέρδη για το κεφάλαιο και τις αγορές και ελαχιστοποιώντας τις παροχές του «κοινωνικού» κράτους που δίδονταν ως αναλγητικό για αρκετό καιρό. Αυτό, στην πράξη, σημαίνει παρακμή του μέχρι τώρα «ελληνικού ονείρου» ζωής και μόνη επιδίωξη την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα και την επιβίωση με τα απαραίτητα. Γυρίζουμε ολοταχώς στο '60 όπου οι νέοι είτε έφευγαν μετανάστες είτε προσπαθούσαν να επιβιώσουν για τα απαραίτητα σε μια εποχή με μηδενικές κοινωνικές παροχές.

Σήμερα, μοιάζουμε να κινούμαστε σταθερά προς το γκρεμό όπου ρίχνονται τα όνειρα και οι ελπίδες της ελληνικής νεολαίας και αντικαθίστανται από το συνεχές άγχος για επιβίωση σε ένα κλίμα αλλοτρίωσης, φόβου και μίσους για τον συνάνθρωπο στον αγώνα για μια εργασία. Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει πως η ελληνική νεολαία θα πρέπει να ιδωθεί ως κάτι το ενιαίο μιας και αυτό θα σήμαινε πως τα χλωρά θα καούν με τα ξερά. Κάθε νέος που δεν θέλει να συνυπογράψει την καταδίκη του μπορεί και πρέπει να διεκδικήσει πέρα και ενάντια από τα εκτονωτικά κόμματα, κρατικοσυνδικαλιστικές ενώσεις και κάθε είδους ψευδοανθρωπιστικές ΜΚΟ¹ το μέλλον του. Και όσοι νέοι τολμήσουν, αργά ή γρήγορα, θα ενωθούν μεταξύ τους ενώνοντας τις αγωνίες, τις ελπίδες και τα όνειρά τους διεκδικώντας μια ζωή απαλλαγμένη από την τελματώδη εμπορευματική και απάνθρωπη νοοτροπία που έχει επιβληθεί στην κοινωνία. Η αποδοχή ενός μεταφυσικού χαρακτήρα των αποφάσεων που ανακοινώνονται καθημερινά από τους διοικούντες τη χώρα και την Ε.Ε. αρχίζει να γίνεται συνήθεια από μια γενιά με 40% ανεργία, και ο καταγισμός από τα ΜΜΕ μοιάζει να συντρίβει όνειρα και ελπίδες για ένα καλύτερο αύριο. Οι νέοι έχουν να έρθουν αντιμέτωποι με το γεγονός του χαμηλότερου βιοτικού επιπέδου σε σύγκριση με την προηγούμενη γενιά, αλλά κυρίως με την αναγκαιότητα να ανταποκριθούν στον ιστορικό τους ρόλο, να επανανοηματοδοτήσουν δηλαδή τους θεσμούς πολιτικούς-οικονομικούς-εργασιακούς-δικαιϊκούς.

Μόνον μια ενωτική, μαζική συνειδητοποίηση των δυνατοτήτων της σημερινής νεολαίας από την ίδια μπορεί να φέρει αλλαγές που θα ξεπερνούν τις παραδοσιακές μορφές συνδικαλιστικών αγώνων με γνώμονα τον άνθρωπο και όχι τη λειτουργικότητα της οικονομίας. Μια αλλαγή που θα φέρει ένα μορφωτικό σοκ ανθρωπιάς, επιστημών και οικολογικής συνείδησης προάγοντας το συλλογικό και δίνοντας δυνατότητες στο ατομικό. Στην εποχή της τεχνολογικής προόδου είναι αδιανόητο και αρρωστημένο η προοπτική για τους νέους να είναι το πισωγύρισμα και η επιβίωση σε ένα περιβάλλον εναλλαγής κρίσεων. Παραφράζοντας τον Καστοριάδη μπορώ να πω ότι «Οι νέοι θα βρουν τη λύση».

Σταύρος Τασιόπουλος, διασκευή
κείμενο που δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της Ε.Α.Ν.Δ.Α.
(Ενωση Ασκούμενων και Νέων Δικηγόρων)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^η δραστηριότητα

A1. Το σχολείο σας πρόκειται να εκδώσει ένα λεύκωμα με κείμενα που αφορούν στους νέους. Η δική σας πρόταση για αυτό είναι το κείμενο του Σταύρου Τασιόπουλου «Οι νέοι θα βρουν τη λύση». Στέλνετε ενδεικτικά στον υπεύθυνο για την έκδοση του λευκώματος καθηγητή μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου την περίληψη της 3^{ης} και 4^{ης} παραγράφου του κειμένου του Σ. Τασιόπουλου, στις οποίες ο ασκούμενος δικηγόρος αναφέρεται στις δυσκολίες των σύγχρονων νέων. Το κείμενό σας να μην ξεπερνάει τις 50 -60 λέξεις.

Μονάδες 15

¹ Μη κυβερνητικές οργανώσεις

2^η δραστηριότητα

A2. Στην πρώτη παράγραφο («Οι νέες ρυθμίσεις δεν είναι... εν όψει πτώχευσης») να εντοπίσετε τα δομικά της μέρη.

Μονάδες 2

A3. Στην ίδια παράγραφο (§1) να εντοπίσετε τον τρόπο ανάπτυξής της – δικαιολογώντας ταυτόχρονα την απάντησή σας.

Μονάδες 3

A4. α) Να γράψετε τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων: διάσωση, πρωτίστως, αποδοχή, ξεπερνούν, αδιανόητο. (μον. 5)

β) Να γράψετε τα αντώνυμα των παρακάτω λέξεων: αξιοκρατικές, μεγιστοποιώντας, ενιαίο, αποδοχή, πισωγύρισμα. (μον. 5)

Μονάδες 10

3^η δραστηριότητα

A5. Σε μια εκδήλωση, που διοργανώνει ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων του σχολείου σας με θέμα «Οι νέοι στους σύγχρονους χαλεπούς καιρούς» εκφωνείτε ως εκπρόσωπος της νέας γενιάς την εναρκτήρια ομιλία. Σε αυτήν αναφέρετε τα προβλήματα της σύγχρονης πραγματικότητας που δυσχεραίνουν τη ζωή των νέων σήμερα [200-250 λέξεις].

Μονάδες 20

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Φραντς Κάφκα (Franz Kafka, 3 Ιουλίου 1883 – 3 Ιουνίου 1924) ήταν ένας από τους πιο σημαντικούς λογοτέχνες του 20ού αιώνα. Τα έργα του Κάφκα αποτέλεσαν ένα είδος συμβόλου της αγωνίας του σύγχρονου ανθρώπου, μέσω της επαναλαμβανόμενης περιγραφής ενός ασφυκτικού, γραφειοκρατικού και συχνά παράλογου περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο δρουν οι ήρωες του. Ο όρος *καφκικό*, που έχει καθιερωθεί ως ορολογία, συμπυκνώνει την ατμόσφαιρα που αποπνέει το σύνολο του έργου του και χρησιμοποιείται σήμερα για τον χαρακτηρισμό κάθε έργου τέχνης που εμφανίζει κοινά χαρακτηριστικά.

Αγαπημένε μου πατέρα

Με ρώτησες μια φορά τώρα τελευταία, γιατί ισχυρίζομαι ότι σε φοβάμαι...

Δεν ήξερα, όπως συνήθως, τι να σου απαντήσω, από τη μια μεριά από το φόβο ακριβώς, που νιώθω μπροστά σου, από την άλλη γιατί, για να σου εξηγήσω αυτό το φόβο, θα χρειαζόνταν τόσες λεπτομέρειες, που δε θα μπορούσα να στις πω στην κουβέντα σε μια λίγο – πολύ κανονική σειρά.

Κι αν προσπαθώ εδώ να σου απαντήσω γραφτά, το γράμμα μου πάντως θα έχει πολλές ατέλειες, γιατί ακόμα και στο γράψιμο ο φόβος και τα επακόλουθά του με κάνουν να μην έχω άνεση απέναντί σου και ύστερα ο όγκος του υλικού είναι τόσο μεγάλος, που ξεπερνάει κατά πολύ τη μνήμη μου και τη σκέψη μου.

Σε σένα φάνηκε το πράγμα πάντα πολύ απλό, τουλάχιστο αν κρίνω απ' ό,τι έχεις πει γι' αυτό μπροστά μου και, χωρίς διάκριση, μπροστά σε πολλούς άλλους. Έτσι το είδες περίπου: Δούλεψες σ' όλη τη ζωή σκληρά, θυσίασες τα πάντα για τα παιδιά σου, ιδίως για μένα, έζησα επομένως μες στην καλοπέραση, είχα τέλεια ελευθερία να μάθω ό, τι ήθελα, δεν είχα κανένα λόγο για βιοτικές φροντίδες, άρα δεν είχα καθόλου φροντίδες· δεν αξίωσες καμιά ευγνωμοσύνη γι' αυτό, γνωρίζεις την «ευγνωμοσύνη των παιδιών», αλλά τουλάχιστο κάποια ανταπόκριση, σημάδι μιας συμπάθειας· αντί γι' αυτό κρυβόμουν ανέκαθεν από μπρός σου, στο δωμάτιό μου, στα βιβλία, σε τρελούς φίλους, σε έξαλλες ιδέες· ποτέ δε μίλησα ανοιχτά, στο ναό δε σε πλησίασα, ποτέ δε σ' επισκέφτηκα στο Φράντζενσμπαντ, και εκτός απ' αυτό δεν είχα ποτέ ενδιαφέρον για την οικογένεια, δε νοιάστηκα για το μαγαζί και τις άλλες σου υποθέσεις, το εργοστάσιο το κρέμασα στο λαιμό σου και ύστερα σε παράτησα, την Όττλα την υποστήριξα στο πείσμα της, κι ενώ δεν κουνώ το δαχτυλάκι μου για σένα (ούτε μια φορά δε σου φέρνω ένα εισιτήριο για το θέατρο), κάνω τα πάντα για τους φίλους. Αν συνοψίσεις την κρίση σου για μένα, βγαίνει το συμπέρασμα ότι δε με κατηγορείς στ' αλήθεια για κάτι πραγματικά άπρεπο ή κακό (εκτός ίσως για την τελευταία μου πρόθεση να παντρευτώ), αλλά για ψυχρότητα, αποξένωση, αγνωμοσύνη. Και μάλιστα με κατηγορείς με τέτοιο τρόπο, σα να ήτανε φταίξιμό μου, σα να μπορούσα με μια στροφή λες του τιμονιού να δημιουργήσω νέα κατάσταση πραγμάτων, ενώ εσύ δεν έχεις το παραμικρό φταίξιμο σ' αυτό, εκτός από το ότι υπήρξες υπερβολικά καλός για μένα.

Τη συνηθισμένη σου αυτή παρουσίαση του πράγματος τη θεωρώ κατά τούτο μόνο σωστή, ότι κι εγώ πιστεύω πως είσαι τελείως αθώος για την αποξένωσή μας. Όμως το ίδιο τελείως αθώος είμαι κι εγώ. Αν μπορούσα να σε φέρω στο σημείο να το αναγνωρίσεις, τότε θα ήταν δυνατή, όχι βέβαια μια νέα ζωή – για κάτι τέτοιο

είμαστε κι οι δυό πολύ μεγάλοι πια – αλλά πάντως ένα είδος ειρήνη, όχι ένα σταμάτημα, αλλά πάντως ένα μαλάκωμα των ασταμάτητων κατηγοριών σου. [...]

Φραντς Κάφκα, Γράμμα στον πατέρα

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^η δραστηριότητα

B1. Ο αφηγητής αισθάνεται την ανάγκη να απαντήσει στις κρίσεις του πατέρα του. Ποιον προσωπικό απολογισμό κάνει για να απαντήσει σε αυτές και ποια εικόνα φαίνεται να έχει για αυτόν (τον πατέρα του);

Μονάδες 15

2^η δραστηριότητα

B2. (α) Να εντοπίσετε μία μεταφορά, να την αντιγράψετε και να εξηγήσετε τι πετυχαίνει ο συγγραφέας με αυτή. (μον. 6)

(β) Να χαρακτηρίσετε τα ύφος του γράμματος προς τον πατέρα. (μον. 9)

Μονάδες 15

3^η δραστηριότητα

B3. Γράψτε ένα γράμμα σε κάποιο πρόσωπο της οικογένειάς σας και εκφράστε τα συναισθήματά σας προς αυτό (100-150 λέξεις).

Μονάδες 20

ΚΑΛΗ ΤΥΧΗ